



**PREZES  
URZĘDU OCHRONY  
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

**DELEGATURA w ŁODZI**

Aleja Piłsudskiego 8  
90-051 Łódź, P - 73  
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12  
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-2/07-AB-  
r.

Łódź, dnia 4 czerwca 2007

**DECYZJA Nr RŁO 32/2007**

Na podstawie art. 23c ust. 1 w związku z art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity Dz. U. 2005 r., Nr 244, poz. 2080, zm. Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1834) w zw. z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r. Nr 18 poz. 172 ze zm. Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Katarzynie Dacko prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „O.K.N.O.” – MONTAŻ, ul. Pojezierska 91a, 91-341 Łódź

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Katarzyny Dacko prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „O.K.N.O.” – MONTAŻ z siedzibą w Łodzi polegające na:

- 1/ stosowaniu w obrocie z konsumentami postanowienia wzorców umów pn. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...”, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr...” (montaż stolarki PCV), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr...” (montaż drzwi), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” - o treści:  
*„Odstąpienie od umowy przez zamawiającego powoduje przepadek wpłaconej przez niego zaliczki”*,  
które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego,
- 2/ stosowaniu w obrocie z konsumentami postanowienia wzorców umów pn. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...”, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) - o treści:  
*„Wykonawca udziela gwarancji na dostarczony towar, przy czym uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem”*,  
które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego,

3/ stosowaniu w obrocie z konsumentami postanowienia wzorców umowy pn: „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR...” - o treści:

*„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zgłoszone w momencie odbioru stolarki pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”*,

które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego,

4/ stosowaniu w obrocie z konsumentami postanowienia wzorców umowy pn. „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) - o treści:

*„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zaznaczone w Protokole odbioru robót pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”*,

które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego,

5/ stosowaniu w obrocie z konsumentami postanowienia wzorców umów pn.: „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ... ” „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż drzwi), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” - postanowienia o treści:

*„Do rozstrzygania sporów między stronami wynikającymi z realizacji postanowień niniejszej umowy właściwy jest sąd siedziby Wykonawcy”*,

które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego

**i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

### **Uzasadnienie**

W dniach od 4 października 2006 r. do 4 grudnia 2006 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej zwany: „Prezes Urzędu”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające, którego celem było między innymi wstępne ustalenie, czy wzorce umów stosowanych w obrocie z udziałem konsumentów przez Katarzynę Dacko prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „O.K.N.O.” – MONTAŻ w Łodzi, nie naruszają zbiorowych interesów konsumentów.

W toku tego postępowania przeanalizowano postanowienia wzorców następujących umów: *Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... TYP CH.*, *Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...*, *Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... (montaż stolarki PCV)*, *Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... (montaż drzwi)*. Ustalono, że w umowach tych występują postanowienia tożsame z postanowieniami, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego ( Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) - dalej zwany: „Rejestr”.

W związku z tym konieczne i uzasadnione stało się wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie naruszania przez Katarzynę Dacko zbiorowych interesów konsumentów.

W dniu 11 stycznia 2007 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-2/07 postępowanie w sprawie stosowania przez Katarzynę Dacko praktyki naruszającej

zbiorowe interesy konsumentów polegającej na bezprawnym, godzącym w nie działaniu polegającym na:

- 1) stosowaniu we wzorcach umowy pn.: „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR .... ” w § 4 pkt 2, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż stolarki PCV) w § 4 pkt 2, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż drzwi) w § 4 pkt 2, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” w § 4 pkt 2 postanowienia o treści „*Odstąpienie od umowy przez zamawiającego powoduje przepadek wpłaconej przez niego zaliczki*”, które zostało wpisane w dniu 3 kwietnia 2006 r. pod numerem 630 do Rejestru,
- 2) stosowaniu we wzorcach umowy pn.: „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR .... ” w § 8 pkt 1, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż stolarki PCV) w § 8 pkt 1 postanowienia o treści „*Wykonawca udziela gwarancji na dostarczony towar, przy czym uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem*”, które zostało wpisane w dniu 30 czerwca 2003 r. pod numerem 47 do Rejestru,
- 3) stosowaniu we wzorcu umowy pn.: „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR .... ” w § 9 pkt 1 postanowienia o treści „*Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zgłoszone w momencie odbioru stolarki pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę*”, które zostało wpisane w dniu 11 października 2004 r. pod numerem 134 do Rejestru, a także stosowaniu we wzorcu umowy pn.: „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr .... ” (montaż stolarki PCV) w § 9 pkt 1 postanowienia o treści „*Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zaznaczone w Protokole odbioru robót pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę*”, które zostało wpisane w dniu 11 października 2004 r. pod numerem 134 do Rejestru,
- 4) stosowaniu we wzorcach umowy pn.: „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR .... ” w § 11 pkt 2, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż stolarki PCV) w § 11 pkt 2, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż drzwi) w § 9 pkt 2, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” w § 9 pkt 2 postanowienia o treści „*Do rozstrzygnięcia sporów między stronami wynikającymi z realizacji postanowień niniejszej umowy właściwy jest sąd siedziby Wykonawcy*”, które zostało wpisane w dniu 3 lipca 2006 r. pod numerem 784 do Rejestru,

co może stanowić naruszenie art. 23 a ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 15 grudnia 2000 r. (dalej zwana: „ustawa o okik”) - (*dowód: karty nr 1-2*).

Prezes Urzędu zawiadomił Katarzynę Dacko o wszczęciu postępowania w tej sprawie w dniu 11 stycznia 2007 r. - stosownie do przepisu art. 84 ust. 3, w zw. z art. 100a ust. 3 ustawy o okik (*dowód: karta nr 3*).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Katarzyna Dacko odrzuciła postawiony jej zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów argumentując, że po pierwsze umowy z klientami są uzgadnianie, a po drugie, że od dnia 31 stycznia 2007 r. stosuje nowe wzorce umów, które uwzględniają aktualny stan wpisów do Rejestru. W złożonych wyjaśnieniach Katarzyna Dacko podniosła, że kwestionowane postanowienia wzorców umów nie mają większego znaczenia rynkowego. Z treści przepisu art. 385<sup>1</sup> Kodeksu cywilnego wynika bowiem, że niedozwolone postanowienia umowne nie wiążą klienta. Charakter i rozmiar prowadzonej działalności jest na tyle niewielki

i ograniczony do najbliższego terenu, że właściwość miejscowa sądu de facto i tak sprowadza się do sądu łódzkiego. Obrót z konsumentami nie dotyczy sprzedaży czy montażu rzeczy powtarzalnych, co powoduje, że wycofywanie się klientów w ostatniej chwili przed wykonaniem montażu oznacza znaczne i wymierne szkody dla Przedsiębiorcy (*dowód: pisma z dnia 31 stycznia 2007 r. - karty nr 23-25 oraz z dnia 20 lutego 2007 r. - karty nr 28-30*).

**Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:**

Katarzyna Dacko zam. ul. Wałbrzyska 12, 93-472 Łódź prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą „O.K.N.O.” - MONTAŻ, ul. Pojezierska 91a, 91-341 Łódź i jest wpisana do Ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi pod numerem 53994 (*dowód: karta nr 7*).

Przedmiotem faktycznej działalności gospodarczej Katarzyny Dacko jest montaż drzwi i montaż stolarki okiennej.

Katarzyna Dacko stosuje w obrocie gospodarczym z udziałem konsumentów następujące wzory umów:

- Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... (montaż stolarki PCV),
  - Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...,
  - Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... TYP CH,
  - Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... (montaż drzwi)
- (*dowód: karty nr 8-16*).

Ww. umowy mają charakter wzorców umowy w rozumieniu art. 384 Kodeksu cywilnego. Katarzyna Dacko określiła postanowienia tych umów jednostronnie, przed zawarciem umowy z konsumentem. Konsument ma wpływ na kształtowanie tylko tych postanowień, które dotyczą indywidualnego charakteru świadczenia. Miejsca wykropkowane we wzorcu umowy są przeznaczone na uzupełnienie danych personalnych zamawiającego usługę, podanie wysokości uzgodnionego wynagrodzenia i wysokości zaliczki oraz parametrów technicznych montowanych drzwi lub okien.

Ze względu na stosowanie przez Katarzynę Dacko gotowego wzorca umowy konsument nie ma żadnego wpływu na treść postanowień w pozostałej części, określającej ogólne warunki umowy. Postanowienia te nie są uzgadniane z konsumentem indywidualnie.

W § 4 pkt 2 wzorców umowy pn. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...” (*dowód: karta nr 11*), „Umowa o roboty budowlano- montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) (*dowód: karta nr 8*), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż drzwi) (*dowód: karta nr 15*), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH. (*dowód: karta nr 13*) Katarzyna Dacko ustaliła jednostronnie postanowienie o treści:

*„Odstąpienie od umowy przez zamawiającego powoduje przepadek wpłaconej przez niego zaliczki”.*

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów”) w wyroku z dnia 17 listopada 2005 r. (sygn. akt XVII Amc 56/05) uznał za niedozwolone postanowienie wzorca umowy o treści:

*„W przypadku odstąpienia od umowy przez Zamawiającego, zaliczka przepada na rzecz Przyjmującego zamówienie w całości. ”.*

Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru w dniu 3 kwietnia 2006 r. pod numerem 630.

W § 8 pkt 1 wzorca umowy pn. „Umowa na wykonanie stolarki PCV Nr ...” (dowód: karta nr 12), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) (dowód: karta nr 9) Katarzyna Dacko ustaliła jednostronnie postanowienie o treści:

*„Wykonawca udziela gwarancji na dostarczony towar, przy czym uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem”.*

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 26 marca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 16/02) uznał za niedozwolone następujące postanowienie wzorca umowy:

*„Uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem.”*

Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru w dniu 30 czerwca 2003 r., pod numerem 47.

W § 9 pkt 1 wzorca umowy pn. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...” (dowód: karta nr 12) Katarzyna Dacko ustaliła jednostronnie postanowienie o treści:

*„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zgłoszone w momencie odbioru stolarki pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”.*

W § 9 pkt 1 wzorca umowy pn. „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) (dowód: karta nr 9) Katarzyna Dacko ustaliła jednostronnie postanowienie o treści:

*„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zaznaczone w Protokole odbioru robót pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”.*

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 21 lipca 2004 r. (sygn. akt XVII Amc 45/03) uznał za niedozwolone następujące postanowienie wzorca umowy:

*„Gwarancją nie są objęte (...) wady widoczne w chwili sprzedaży”.*

Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru w dniu 11 października 2004 r., pod numerem 134.

W § 11 pkt 2 „Umowy na wykonanie stolarki PCV NR ...” (dowód: karta nr 12), § 11 pkt 2 „Umowy o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) (dowód: karta nr 10), § 9 pkt 2 „Umowy o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż drzwi) (dowód: karta nr 16), § 9 pkt 2 „Umowy o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” (dowód: karta nr 14) Katarzyna Dacko ustaliła jednostronnie postanowienie o treści:

*„Do rozstrzygnięcia sporów między stronami wynikającymi z realizacji postanowień niniejszej umowy właściwy jest sąd siedziby Wykonawcy”.*

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 24 kwietnia 2006 r. (sygn. akt XVII Amc 107/04) uznał za niedozwolone następujące postanowienie wzorca umowy:

*„Spory, mogące wyniknąć na tle realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby Wykonawcy”.*

Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru w dniu 3 lipca 2006 r., pod numerem 784.

Katarzyna Dacko oświadczyła w toku postępowania, że opracowała i wprowadziła do stosowania z dniem 31 stycznia 2007 r. nowe wzorce umów. Przedsiębiorca nie przedstawił dowodów potwierdzających wprowadzenie zmienionych umów.

### **Prezes Urzędu zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o okik przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Przepis art. 23a ust. 2 ww. ustawy zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Ustawodawca wskazuje w tym przepisie, iż praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> kodeksu postępowania cywilnego.

Stwierdzenie praktyki określonej w art. 23a ust. 1 i ust. 2 ustawy o okik wymaga wykazania, że spełnione zostały łącznie trzy przesłanki:

- 1/ działanie przedsiębiorcy,
- 2/ noszące znamiona bezprawności,
- 3/ godzące w zbiorowy interes konsumentów.

#### **Ad 1/**

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o okik ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 roku – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. z 2001 r. Nr 101 poz. 1178, ze zm.) - obecnie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807, ze zm.). Art. 2 wymienionej ustawy definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatację zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Katarzyna Dacko jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi pod numerem 53994 i posiada zdolność prawną. Katarzyna Dacko prowadzi działalność usługową z zakresu montażu drzwi oraz stolarki okiennej w formie zorganizowanej i ciągłej pod nazwą „O.K.N.O.” – MONTAŻ w Łodzi. Działalność tę Katarzyna Dacko prowadzi zarobkowo i we własnym imieniu.

Prezes Urzędu stwierdził, że Katarzyna Dacko jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

W związku z tym Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o okik została spełniona.

#### **Ad 2/**

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody, czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przy ocenie bezprawności rozważenia wymaga kwestia, czy czyn był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku

prawnego tj. normami prawa powszechnie obowiązującego a także z nakazami i zakazami wynikającymi z zasad współżycia społecznego.

Przepis art. 23a ust. 2 ustawy o okik zawiera przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> Kodeksu postępowania cywilnego.

Na mocy art. 479<sup>45</sup> § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej zwany: „k.p.c.”) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, stosownie do art. 479<sup>45</sup> § 2 k.p.c. Przepis art. 479<sup>45</sup> § 3 k.p.c. ustanawia zasadę jawności Rejestru. Jawność Rejestru oznacza, że jest on dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznaną dokonanych w nim wpisów. W Rejestrze przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Wpisanie postanowienia do Rejestru oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do ww. rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do rejestru, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> k.p.c. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do rejestru, o którym mowa w art. 479<sup>45</sup> § 2 k.p.c., praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o okik dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

Jak wynika z ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej decyzji Katarzyna Dacko stosuje w obrocie z konsumentami we wzorcach umów pn.:

1. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...”, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr...” (montaż stolarki PCV), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr...” (montaż drzwi), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” - postanowienie o treści: *„Odstąpienie od umowy przez zamawiającego powoduje przepadek wpłaconej przez niego zaliczki”*.
2. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ....”, „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) - postanowienie o treści: *„Wykonawca udziela gwarancji na dostarczony towar, przy czym uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem”*.
3. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR....” - postanowienie o treści: *„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zgłoszone w momencie odbioru stolarki pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”*.
4. „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV) - postanowienie o treści: *„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zaznaczone w Protokole odbioru robót pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”*.
5. „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR .... ” „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż stolarki PCV), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... „ (montaż drzwi), „Umowa o roboty budowlano-montażowe nr ... TYP CH.” - postanowienie o treści: *„Do rozstrzygnięcia sporów między stronami wynikającymi z realizacji postanowień niniejszej umowy właściwy jest sąd siedziby Wykonawcy”*,

W ocenie Prezesa Urzędu postanowienie wzorca umowy wymienione w pkt 1 o treści: *„Odstąpienie od umowy przez zamawiającego powoduje przepadek wpłaconej przez niego zaliczki”* jest tożsame z postanowieniem umowy uznanym za niedozwolone na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 listopada 2005 r. (sygn. akt XVII Amc 56/05) i w dniu 3 kwietnia 2006 r. wpisanym do Rejestru pod numerem 630 o treści: *„W przypadku odstąpienia od umowy przez Zamawiającego, zaliczka przepada na rzecz Przyjmującego zamówienie w całości.*

Zgodnie z brzmieniem ww. postanowień, zarówno postanowienie wzorca umowy stosowanego przez Katarzynę Dacko jak i postanowienie wpisane do Rejestru jako niedozwolone postanowienie umowne przewiduje, że konsument, w sytuacji odstąpienia z jakiegokolwiek powodu od umowy na wykonanie zleconej usługi, nie otrzyma zwrotu wpłaconej zaliczki. Celem wyżej wymienionych postanowień jest umożliwienie przedsiębiorcy zatrzymania całości wpłaconej zaliczki, bez względu na przyczynę odstąpienia od umowy przez konsumenta, a więc nawet wówczas, gdy przyczyną tą jest podwyższenie przez przedsiębiorcę, bez uzgodnienia z konsumentem, wynagrodzenia za usługę już po zawarciu umowy, a także bez względu na wysokość kosztów poniesionych przez przedsiębiorcę na realizację świadczenia. Wysokość wpłaconej zaliczki może znacznie przewyższać koszty, które poniósł przedsiębiorca w celu realizacji umowy. Skutkiem



prawnym obu ww. postanowieniach jest więc możliwość zatrzymania przez przedsiębiorcę nienależnego świadczenia i wprowadzenie konsumentów w błąd co do możliwości odstąpienia od umowy bez konsekwencji finansowych.

W ocenie Prezesa Urzędu, biorąc pod uwagę zarówno kryteria oceny tożsamości klauzul wskazane przez Sąd Najwyższy tj. „wywieranie takiego samego skutku”, jak i kryteria wskazane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów tj. „identyczny zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie” nie ma wątpliwości, iż stosowane przez Katarzynę Dacko postanowienie wzorca umowy o treści: *„Odstąpienie od umowy przez zamawiającego powoduje przepadek wpłaconej przez niego zaliczki”* jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod numerem 630.

Podobnie jest z postanowieniem wymienionym w pkt 2 o treści: *„Wykonawca udziela gwarancji na dostarczony towar, przy czym uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem”*.

Zdaniem Prezesa Urzędu postanowienie to jest tożsame z postanowieniem umowy uznanym za niedozwolone na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 marca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 16/02) i wpisanym do Rejestru w dniu 30 czerwca 2003 r., pod numerem 47 o treści: *„Uprawnienia z tytułu gwarancji są bezwzględnie związane z prawem własności i powstają w momencie uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem.”*

Zarówno kwestionowane postanowienie stosowane przez Katarzynę Dacko, jak i postanowienie wpisane do Rejestru wskazują, iż uprawnienia z tytułu gwarancji powstają dopiero w momencie uregulowania wszelkich płatności. Przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U Nr 141, poz. 1176; zm.: Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959) (dalej: „ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej”) przewidują nieobligatoryjność istnienia gwarancji, a także jej treści również co do zasięgu czasowego i terytorialnego. Jednak moment złożenia oświadczenia – udzielenia gwarancji ww. przepisy regulują wyraźnie – jest to moment wydania towaru. Ponadto uważa się, że z uwagi na komplementarność i subsydiarność gwarancji dobrowolnej wobec odpowiedzialności z tytułu niezgodności towaru z umową konieczne jest przyjęcie zasady, aby gwarancja umowna nie tylko nie uszczuplała, ale dawała coś więcej ponad poziom ustawowej odpowiedzialności z tytułu niezgodności towaru z umową. Skutkiem zapisu, który stosuje Przedsiębiorca oraz postanowienia wpisanego do rejestru jest czasowe ograniczenie odpowiedzialności względem konsumenta za nienależyte wykonanie zobowiązania. Odpowiedzialność ta powstaje dopiero z chwilą uregulowania wszelkich płatności związanych z dostarczonym towarem, a nie z chwilą wydania towaru. Należy również przyjąć, że oceniane postanowienia oferują niższy poziom ochrony przed niewłaściwą jakością świadczenia, niż ustawowa regulacja. Należy przyjąć, że celem i skutkiem zamieszczenia porównywanych postanowień jest ograniczenie odpowiedzialności z tytułu niezgodności towaru z umową lub co najmniej wprowadzenie konsumentów w błąd, co do realizacji ustawowych uprawnień. W związku z powyższym biorąc pod uwagę zbieżność celu jak i skutku, należy przyjąć, że porównanie kwestionowanych zapisów stosowanych przez Katarzynę Dacko i postanowienia wpisanego do Rejestru dowodzi, że ich treść w sposób na tyle tożsamy kształtuje prawa i obowiązki konsumenta, iż można przyjąć, iż oceniane postanowienia mieszczą się w hipotezie klauzuli zakazanej.

Również w ocenie Prezesa Urzędu postanowienie wskazane w punkcie 3 o treści: *„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zgłoszone w momencie odbioru stolarki pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”* i w pkt 4 o treści: *„Reklamacje ilościowe oraz stwierdzenie wad jawnych, takich, jak na przykład uszkodzenia mechaniczne, pęknięcia i stłuczenia szkła, czy głębokie zarysowania powinny być zaznaczone w Protokole odbioru robót pod rygorem późniejszego nie uznania ich przez Wykonawcę”* są tożsame z postanowieniem umowy uznanym za niedozwolone na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 lipca 2004 r. (sygn. akt XVII Amc 45/03) i w dniu 11 października 2004 r. wpisanym do Rejestru pod numerem 134 o treści: *„Gwarancją nie są objęte (...) wady widoczne w chwili sprzedaży”*.

Postanowienie wpisane do Rejestru o treści: *„Gwarancją nie są objęte (...) wady widoczne w chwili sprzedaży”*, jak i ww. postanowienia stosowane przez Katarzynę Dacko kształtują pozycję kupującego niewspółmiernie do pozycji kontrahenta (dostawcy), ponieważ przyznają przedsiębiorcy uprawnienia do jednostronnej oceny i decyzji o przysługujących kupującemu uprawnieniach. Problem jawności wady ma praktyczne znaczenie z uwagi na to, że znajomość wady przez nabywcę w momencie zakupu uwalnia sprzedawcę od odpowiedzialności. Jednak dowód znajomości wady przez kupującego – obciąża sprzedawcę. Natomiast w ww. postanowieniach przedsiębiorca sam ocenia czy wada była widoczna (jawna) czy nie, a przez to decyduje czy będzie odpowiadał za nienależyte wykonanie zobowiązania. Skutkiem postanowień stosowanych w obrocie przez Katarzynę Dacko oraz niedozwolonego postanowienia wpisanego do rejestru pod numerem 134 jest ograniczenie odpowiedzialności względem konsumenta za nienależyte wykonanie zobowiązania.

Zarówno kwestionowane postanowienia, jak i to wpisane do Rejestru wskazujące, iż konsumentowi nie przysługuje reklamacja bądź gwarancja w przypadku wad widocznych czy jawnych znacznie uszczuplają prawa konsumentów. To przedsiębiorca jednostronnie decyduje, czy dana wada była widoczna (jawna) czy też nie. Oznacza to, że jeśli wada jest widoczna dla przedsiębiorcy, to jest ona jawna także dla konsumenta bez względu na to czy faktycznie ją zauważył czy też nie. Jeżeli przedsiębiorca uzna, że wada była jawna to pozbawi konsumenta przysługujących mu z mocy prawa roszczeń z tytułu niezgodności towaru z umową lub umownej gwarancji. Celem tych postanowień jest więc ograniczenie uprawnień konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu porównanie kwestionowanych zapisów stosowanych przez Katarzynę Dacko i postanowienia wpisanego do Rejestru dowodzi, że ich treść w sposób na tyle tożsamy kształtuje prawa i obowiązki konsumenta, iż można przyjąć, iż oceniane postanowienie umownie mieści się w hipotezie klauzuli zakazanej.

Natomiast postanowienie wskazane w pkt 5 o treści: *„Do rozstrzygnięcia sporów między stronami wynikającymi z realizacji postanowień niniejszej umowy właściwy jest sąd siedziby Wykonawcy”* w ocenie Prezesa Urzędu jest tożsame zarówno co do celu jak i skutków z postanowieniem umowy uznanym za niedozwolone na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 kwietnia 2006 r. (sygn. akt XVII Amc 107/04) i w dniu 3 lipca 2006 r. wpisanym do Rejestru pod numerem 784, o treści: *„Spory, mogące wynikać na tle realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby Wykonawcy”*.

Każdy z ww. zapisów wprowadza właściwość miejscową sądu sprzeczną z art. 27 i 34 kodeksu postępowania cywilnego, tj. właściwość sądu wyznaczoną przez siedzibę

przedsiębiorcy, a nie przez miejsce zamieszkania pozwanego bądź miejsce wykonania umowy. Tymczasem przepisy kodeksu postępowania cywilnego jednoznacznie wskazują, który sąd jest właściwy miejscowo. Zasadą jest to, że sądem właściwym miejscowo jest sąd właściwości ogólnej pozwanego. Tak więc w przypadku, gdy pozwanym będzie konsument, sądem miejscowo właściwym będzie sąd, w okręgu którego konsument ma miejsce zamieszkania (art. 27 k.p.c.). Kwestię właściwości miejscowej dla roszczeń z umów reguluje art. 34 k.p.c. Powództwo takie można wytoczyć przed sądem miejsca wykonania umowy. Również w tym wypadku może się okazać, że będzie to sąd inny niż wskazany przez Katarzynę Dacko w kwestionowanym postanowieniu. Należy podkreślić, iż nie jest oczywiste, iż klientami przedsiębiorcy byli, są i będą wyłącznie konsumenci zamieszkali w Łodzi, a miejsce wykonania umowy tj. montażu stolarki okiennej lub drzwiowej znajdować się będzie również na terenie miasta. W takich przypadkach nie będzie właściwy sąd w Łodzi, ale odpowiednio w mieście lub rejonie zamieszkania klienta.

Skutkiem przedmiotowych postanowień jest niezgodne z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego określenie sądu właściwego do rozstrzygnięcia ewentualnych sporów pomiędzy stronami umowy, w sposób, który jest niekorzystny dla konsumentów.

Tożsamy celom tj. wzmocnieniu przez przedsiębiorcę swojej pozycji względem konsumenta, mogą służyć analizowane postanowienia. Biorąc pod uwagę fakt, iż przedsiębiorca jako profesjonalista posiada obsługę prawną i środki na prowadzenie ewentualnych sporów sądowych, takie postanowienia niewątpliwie naruszają interesy konsumentów.

Tym samym należy przyjąć, że porównanie kwestionowanego zapisu stosowanego przez Katarzynę Dacko i postanowienia wpisanego do Rejestru dowodzi, że ich treść w sposób na tyle tożsamy kształtuje prawa i obowiązki konsumenta, iż można przyjąć, iż oceniane postanowienie umowne mieści się w hipotezie klauzuli zakazanej.

Konsekwencją stosowania przez Katarzynę Dacko postanowień wpisanych do Rejestru jest wprowadzenie do umów: „Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ... TYP CH.”, „Umowa na wykonanie stolarki PCV NR ...” , „Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ...” (montaż stolarki PCV), „Umowa o roboty budowlano – montażowe nr ...” (montaż drzwi) postanowień bezwzględnie zakazanych. Stosownie bowiem do art. 479<sup>42</sup> § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekając o uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jednocześnie zakazuje ich wykorzystywania. Sąd Najwyższy w cytowanej powyżej uchwale zaakceptował stanowisko, zgodnie z którym, wpis postanowienia wzorca do Rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą (postanowieniem umownym) we wszystkich wzorcach umów, pod rygorem sankcji z art. 58 k.c.

Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, stosowanie przez Katarzynę Dacko w powyższych umowach z konsumentami postanowień wskazanych w sentencji decyzji jest bezprawne.

W związku z powyższym, stwierdza się, że druga przesłanka art. 23a ust. 1 i ust. 2 ustawy o okik została spełniona.

### Ad. 3

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości. Przepisy

ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 23a ust. 1 ustawy o okik stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ze zbiorowym interesem konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować, interesy konsumentów, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w prawa nieograniczonej grupy konsumentów, którzy mogli być narażonymi na podpisanie umów przy wykorzystaniu wzorca stosowanego przez Katarzynę Dacko. Oferta Przedsiębiorcy skierowana jest do nieograniczonego kręgu konsumentów, którego nie da się zidentyfikować, co sprawia, iż w niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w interesy konsumentów jako zbiorowości.

Nie ma tutaj żadnych wątpliwości, że bezprawne działanie Przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny, lecz mogą naruszać uprawnienia nieograniczonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy potencjalnych kontrahentów.

W związku z tym trzecia przesłanka art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o okik została spełniona.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdza się, że w przedmiotowej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki praktyki określonej w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o okik

Przedsiębiorca oświadczył, iż od dnia 31 stycznia 2007 r. kwestionowane w niniejszym postępowaniu niedozwolone postanowienia zostały zmienione, nie przedstawił jednak wzorca umowy uwzględniającego te zmiany.

W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz.331) na podstawie której straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r., Nr 244, poz. 2080, ze zm.: Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz.1119, Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Dz. U. z 2006r. Nr 249, poz. 1834). Jednakże zgodnie z art. 131 ust.1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331) do postępowań wszczętych przed dniem 21 kwietnia 2007 r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

### **Stąd należało orzec jak w sentencji decyzji.**

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479<sup>28</sup> § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Z upoważnienia  
Prezesa Urzędu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów  
Dyrektor Delegatury w Łodzi

Iwona Bielska

Otrzymuje:

Radca Prawny  
Rafał Bułka

Kancelaria Radcy Prawnego  
Ul. Fordońska 24  
85-085 Bydgoszcz